

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
 Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
dr. BALOGHY ERNŐ.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEKET
 és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal vesz fel.
 MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

A pálinka.

Bereg megye törvényhatósága elhatározta, hogy ünnepnap minden kocsmát és pálinkás butikot bezár. Sőt radikalizmusában itt meg nem állott, hanem köriratot intézett e tárgyban az ország összes törvényhatóságaihoz, hogy hasonlóképp intézkedjenek.

Az erkölcstelen és népsorvasztó pálinka-üzleteket az állam tartatja fenn, hogy belőlük pénzeljen és egy megye törvényhatósága kénytelennek érzi magát arra, hogy ezen állami üzletnek hadat üzenjen. Kétségtelen, hogy az intézkedés a beregvármegyei formában kissé elhamarkodott. Elsősorban azért, mert akitől adót kívánnak, annak szükséges, hogy adóalany is legyen a kezében, hogy a tőle elkívánt adót annak a jövedelméből fizethesse. Másodsorban a becsukandó és nyitvatartható üzlethelyiségek megítélése fölött oly tág rendőrhatalom önkénykedésekre adhatna alkalmat, amilyenekre eddig példa nem volt. Harmadsorban pedig a polgári jogok tömeges korlátozása lenne egyes kivételes alkoholisták kedvéért. Ennél fogva nem kivihető és nem talpraesett

ez az ötlet. De intő példa. És az idők jele, hogy az üzleteskedő állammal szemben törvényt óhajt magának csinálni egy törvényhatóság. Ha tette és ráadásul még tettét követésreméltó például más törvényhatóságoknak ajánlja, bármennyire nem ok nélkül tette — csak abban hibázott, hogy nem arra a szegre ütött a kalapácsal, amelyre kellett volna.

Hogy a pálinka rettenetes hatalom, azt jól tudjuk. Gyarmatosító államok előbb a pálinkás hordókat görgetik a vad népek közé és mikor azok által elaljasodtak, akkor viszik a szuro nyokat.

Pár évtized előtt a magyar ember még nem volt pálinkás. Ismerte az égett bort, mézzel keverve megitta reggelenként egy pohárral a mellfájós és a diós meg meggyes ágyasokat étvágy-csinálól, gyomorjavítól, szóval hát orvosságul használta bölcs mérséklettel.

Pár évtized előtt az alföldi magyar ember még lenézte és megvetette azt az embert, aki pálinkát iszik, midőn pedig már aznap ételt is evett. Az volt a nézet, az általános, hogy tót az,

aki az ilyesmit cselekszi. És ami pálinkát ivott is éhomra reggelenként, az gyümölcsből főzött tiszta ital volt, míg a mai szeszek, amelyek már meg sem érdemlik a pálinka nevet, leginkább burgonyából készülnek és az ilyenben valamennyiben kivétel nélkül benne van az egészségre föltétlenül ártalmas anyag: az ugynevezett keményítőszér, az amyloalkohol.

Azóta szomoruan tapasztalhatjuk lépten és nyomon a pusztításokat, amit ez a pálinkának nem is nevezhető hitvány spiritusz okoz. Evvel a ténynyel áll mostan szemben Beregvármegye. Nekünk csak a dolgunk: megnézzük, hogy helyes uton jár-e? Ugy gondoljuk, hogy a célravezető ut nem ez volna.

A célravezető ut a bor- és sörfogyasztási adó megszüntetése, vagy legalább is jelentékeny mérséklése volna.

Az adó pusztit. A kutyaadó kizusztította a kutyákat. A boritaladó a szegényebb néposztály körében csökkentette a borivók számát. Hasonlóképp a sörfogyasztás adója. Bécsben három krajcár, Prágában két krajcár egy

A „BÁCSKA” TÁRCÁJA.

A bácsalmási nemes közbirtokosság (Compossessoratus) ezelőtt 100 évvel.*)

A bácsi plébánia régi poros aktái között kutatgatva kezem ügyébe került egy érdekes, száz éves „meghívó.”

Borsódi és katymári Latinovits József mint „homo regius” meghívja Nagyontisztelendő Bednaries Pál bácsi esperes-plébánost az 1803. évi szeptember 26. és következő napjaira Almásra, ahol ő az eddigi kinstári birtokot képező községbe és uradalomba az új tulajdonosokat be fogja vezetni.

Anyamegyénk multjának kétségkívül igen érdekes lapját teszi egyes városok, községek és családok viszontagságos birtokváltozásainak föltüntetése. A latin szövegű meghívót mint érdekes korrajzi adatot lényeges részeiben itt adom: „Ő Felsege a Bács megyében fekvő Almás kamarai birtokot a mellette fekvő Radonics¹⁾ és Perlákovics²⁾ pusztákkal, a minap

* A történelmi társulat Évkönyvéből.

¹⁾ A szabadkai országot mentén a szőlők mellett.

²⁾ Kétféle vélemény van: vagy a Sóstó, vagy a mélykúti ut irányában van.

kibocsátott kegyelmes királyi adománylevelé erejénél fogva — szem előtt tartva hűséges szolgálataikat, a következőknek kegyes volt adni és adományozni — névszerint: almási Rudics János és Antal testvéreknek három kilencedrészen, Antunovics Bertalan és elhalt Jakab testvére örökösének Simeon, Ferenc és Károlynak két kilencedrészen, továbbá Gugánovits Pálnak egy kilencedrészen, nemkülönben Koronay Józsefnek egy kilencedrészen: egyben nekem kegyelmesen megparancsolni méltóztatott, hogy a fentemlített adományt nyert urakat az említett birtokba és a királyi jog alapján kegyelmesen odaajándékozott uradalomba bevezessem és véglegesen beiktassam.

Ő Felsege ezen kegyelmes parancsának kötelességszerűen engedelmeskedvén: a bevezetés és a végleges beiktatás napjául f. évi (1803.) szeptember 26-át és következő napjait tűztem ki, amikor a helyszínén megjelenvén — végrehajtjuk. Nagyontisztelendőségedet ezen a legmagasabb helyről reám bizott teendőkről idejekorán értesítvén: egyben köteles, megkülönböztetett tisztelettel Nagyontisztelendő Uraságotat a jelen sorok erejénél fogva a

helyszínére meghívom, hogy az általam már meghatározott időben a bevezetést és a végleges beiktatást a törvényes formák megtartásával és egész teljességével megtegyem és keresztül vigyem. Kelt Borsódon, 1803. évi augusztus 29.-én. Id. borsódi és katymári Latinovits József, mint királyi ember, qua homo regius.”

Mult évi szeptemberben ünnepelhettem volna az almási nemes közbirtokosság száz éves jubileumát. De mintha nem csupán a lezajlott száz esztendő, hanem maga a jubilaris év is e világ dicsőségének és javainak mulandóságára akart volna inteni: közvetlenül a beiktatás száz éves évfordulója előtt ott álltuk körül a nemes közbirtokosság egy kiváló tagjának a koporsóját, a mely magába zárta almási Kovácsich Máté apátplébános mulandó porhüvelyét.

Az élőnek örömet szereztem volna ez adatok közlésével, aki meleg érdeklődéssel kísérte Almás, szülőföldünk, multja iránt folytatott szerény igényű kutatásaimat.

A bácsalmási uradalomba akkor bevezetett családok közül tudtommal kihaltak a Rudicsok, Gugánovicsok és a Koronayak is

pohár sör, nálunk sokkal drágább és élvezetere, az egész napi munkájáért csak hat hatost kapó munkásember rá sem gondolhat.

Igy támadt elő a literenként negyven krajcáros borok és a literenként harmincnégy krajcáros sörök országában, az ezen drága italokból pénzelt állam nagybecsű támogatása mellett, a pálinka ivás, vele itt-ott az alkoholizmus és vele a törpe elsenyvelt nemzedék, amelyről sokat tudnának beszélni a regruta-sorozásokat végező katonarvosok.

Valaha termett bor elegendő és oly olcsó volt, hogy ihatta a nép is. Adtak belőle három krajcárért egy meszelylyel. Az irtó bogár ugyan bajt csinált a szőlőkben, de a rákövetkezett homoki telepítések ismét csak előbbre vitték a termelést olyképp, hogy ma öt-hat krajcár lehetne egy félliter bornak az ára, ha nem volna rajta a tömérdek adó. Tudott dolog, hogy nálunk például, ahol a határban tizenkétezer hold van szőlőművelés alatt, eléggé jó bor vehető literenként tizenegy-tizenkét krajcárért szüretkor. Ami azután mégis drágává teszi: az az adó. És más vidéken, ahol a bor termelésével nem foglalkoztak, mindenütt főzték az italul szolgáló sört. A rájuk vetett adó ezeket is kipusztította. Ma csak a minden városban megtalálható elnevezések: „sörházkaszárnnyák, sörház-utcák“ mutatják, hogy annak idején ilyesmik is voltak a világon.

Szőlőtermelés és sörfőzés egyaránt tiszta és olcsó italt nyújtott. De azután rájuk fektet adójával az állam. És ahelyett, hogy háztartása bevételének megfelelő módon adóztatná meg a túlzott fényűzés cikkeit, a népet gyilkolja vele.

Az államnak jövedelem kell, az bizonyos, azonban a francia pezsgőtől kezdve, sok más dologig vannak olyan tárgyak, amiknek adójával pótolhatná a réven azt, amit elveszít a vámon.

De törvényeinket gyakran csinálják úgy, hogy a misera plebs contribuens nem jön tekintetbe. Fogyasztási adótörvényünk erről nyilvánvalóan tanuskodik. Régi italait megdrágította. Amíg nem volt pálinkafogyasztás, szó sem volt alkoholizmusról s a régi magyar humor a boron való részegeskedést a tiszteletreméltó kefekötő céhre bizta. A természetes termelésű és főzésű italokat azonban annyira megdrágította az adó, hogy ma már azokat keresményéből fogyasztásra a kismunkás meg nem veheti. Így kényszerítette az állam arra, hogy az olcsó italhoz, a nyers és amyalkohollal mérgező burgonyaszeszhez folyamodjon.

És íme most jajgatnak. És csapdossuk össze tisztelt kezeinket, hogy mi lesz a népből? Az eredendő okot elhárítani a hivatottak közül senkinek eszébe nem jut, hanem csak hivatalosan rágódnak Beregvármegye köriratán . . .

Országgyűlés.

Kedd, január 26.

Féltizenegykor nyitotta meg Perczel Dezső az ülést. A hitelesítés után Münnich Aurél előadó beterjesztette az 1904. évi ujonclétszám és az ujoncok megajánlásáról szóló törvényjavaslatot. Első szónok Kovács Pál volt. Mindenekelőtt egy félhivatalos lapnak az interjújával foglalkozott, melyben Kardhordó Árpád elmondja, hogy ő egy 2000 koronával bélelt levelet kapott, hogy azzal tüntetést rendezzen a Hohenzollernek érdekében. Majd Derschatta és Pittreich támadásaira tért át és azt javasolta, hogy pártkülömbőség nélkül kell azokat visszautasítani.

Azután felolvasta a kilences bizottság által kidolgozott program néhány pontját, ezekből mutatva ki, hogy katonai szempontokból sem kvadrálnak azok a hadügyminiszter expozéjával. Kovács végül Polónyi szombati beszédével foglalkozott és azt a miniszterelnök érdekében mondott védőbeszédnek minősítette, azután határozati javaslatot nyújtott be aziránt, hogy hadügyminiszter csak oly egyén lehessen, aki a magyar kormány álláspontját minden körülmények között megtudja védeni.

Szmialovszky Valér szólalt föl ezután s határozati javaslatot nyújtott be egy pártközi konferencia egybehívására, melynek feladata lenne a béke helyreállítása. Polónyi Géza szólalt föl ezután személyes kérdésben s Zboray tegnapi beszédét iparkodott cáfolni. Utána Zboray, Kaas Ivor szólaltak föl, majd Tisza István jelentette ki, Kovács Pál beszédére reflektálva, hogy ő Kovácsnál sokkal többet akar. Kovács Pál örömmel vette tudomásul Tisza kijelentését s ha majd igaznak is bizonyul, kész örömmel hajlik meg előtte. Az ülés negyed 4 órakor ért véget.

Szerda, január 27.

Szokatlanul korán kezdődött a mai ülés. Perczel Dezső 10 órakor nyitotta meg. Az ülés kezdetén nyomban az interpellációs könyvek felolvasásánál házszabályvitát rendezett az ellenzék. Az elnök ugyanis azt indítványozta, hogy Szmialovszky Valér pénteken indokolhassa meg az indítványát, az interpellációkra nézve pedig azt indítványozta, hogy azokra két órakor térjen rá a Haz. A többség nem fogadta el a két indítványt, hanem Gajary Géza indítványára Szmialovszky indítványának megokolását bizonytalan időre elhalasztották, az interpellációkat pedig 1/3 órára tűzték ki. A napirend első szónoka Lovászy Márton volt, aki a saját álláspontjából bírálta az ujoncemegajánlási javaslatot.

Lovászy beszéde közben szünetet kért s mielőtt a Ház a szünetet élvezte, Rakovszky a házszabályok címén panaszt emelt a bázmagyi hivatal ellen, hogy kevés jegyet adnak ki. Ugyanily értelemben szólalt fel Holló Lajos is. Rakovszky beszéde közben a jobboldalról Novák József többször közbeszólt, mire Rakovszky oly érzékenyen aposztrofálta

férfi ágon. Az átadásnál szerepet játszó egyénekről és családokról óhajtanék egyetmást közölni részint a magam kutatásai, részben b. e. Antunovits János vál. püspök, kalocsai nagyprepost följegyzései alapján.

Érdekelt fogja ez a bácskai embert történelmi szempontból, de különösen a vérség és rokonság folytán némely bácskai családot is. Az almási Rudiesokról, Kovácsihokról, a katymári és borsódi Latinovicsokról szólnak már e társulat évkönyvei. (XIV., XV. stb. évf.)

Latinovits József, aki itt mint homo regius szerepel, Péter bács bodrogi alispán és báró Bernyákovics Anna fia, családjában János nevű testvérel mint birtokszerző ismeretes. Megyei közéleti szerepléséről tárgyal történelmi társulatunk évkönyve több alkalommal (XV. évf. 154. és köv. lapjain.) Bednaries Pál bácsi esperes-plébános az 1806. évi Visita Canonica följegyzése szerint Tökölly (Csepel sziget községből származott. Ez azon kevés pest- és fejemegyei községek közül való, ahol a török hódoltság megszűnésével a Boszniából bevándorolt szláv népség telepedett le a budai boszniai, illetve kapisztráni franciskánusok vezetése és oltalma alatt. Bednaries Pál káplán-

zkodott Zomborban és Baján; plébános volt Dúsnokon és adminisztrátor Szabadkán, ahonnan kollegrádi és zay-ugróci Kolonics László kalocsai érsek a bácsi plébániára helyezte át.

A bácsalmási uradalom mint feljebb olvasható, egy kilencedrészben Gugánovits Pálnak jutott osztályrészül. Ezen családnak egyenes leszármazottjai a Bács-Bodrog, Baranya és Verőce vármegyékben iránytadó Siskovits család tagjai, amely névhez adaptálás által jutottak és így majdnem teljes feledésbe ment az ősi név, amelylyel magyar nemességet és birtokot szereztek. Elsők között áll az az új bácskai megnevesített családok között. Utolsó férfi sarja a néhány év előtt elhunyt almási és gödrei Siskovits Tamás, a baranya-sásdi, majd a bácsalmási kertületnek országgyűlési képviselője, a megyei közélet jólismert és általánosan tisztelt vezéralakja, a derék emberbarát, aki boldog volt, ha valakivel jót tehetett önzetlenül, érdeknélkül. Utolsó hajtása volt családja törzsének és halálával magva szakadt a Gugánovicsoknak bácskai viszonyaink szerint aránylag régi nemesi családja. A család fészke: Szabadka, ahol Gugánovics Mátyás háza már 1696-ban a katonai beszállásoltatás és más

evvel járó hasonló természetű közterhektől ment volt. Ez a Mátyás gyermektelenül halt meg és így a család tulajdonképeni alapítójának testvérét: Miklóst kell tartanunk, aki 1696. november 27-én magyar nemességet kapott, amde a birtokszerzésben testvére: Mátyás teszi meg az első lépéseket az akkori kinstári pusztán, a mai Kunbaja nagyközség határában. Hogyan? Valamivel később erről. Lássuk a nemesi oklevelet. Gugánovics Miklóst Lipót király 1696-ban megnevesíti hűsége és abbéli érdemei jutalmazásául, amelyeket a Magyar szent korona, valamint ő felsége személye iránt különféle időben és helyen tanusított. Miklós révén nemesi rangra emelkedett: neje Csákiés Johanna, József és Jakab fiai; anyja: Mándich Lucia valamint testvére: Márton és rokona Antunovics István és ennek neje Gugánovics Anna Petronella és gyermekek Antal. Ezen nemesi levelet első alkalommal meghirdette Baján 1699-ben Csupor István vármegyei helyettes jegyző: másodszori meghirdetése történt: „1797-ik esztendőben januáriusnak 23-ik és több utánna való napjaiban T. N. Bácsvármegyének szabad királyi Zombor városában tartott közgyűlése alatt. Ezen nemes

Novákat, hogy az személyes kérdés címén reflektált Rakovszky megjegyzéseire.

Szünet után Lovász folytatta beszédét s végül határozati javaslatot nyújtott be.

Lengyel Zoltán részint személyes kérdés címén, részint a házszabályokhoz kért szót s arról iparkodott a Házat meggyőzni, hogy ami Lovász beszéde alatt történt, t. i. hogy mások is beszélhettek, egy bajszálynival sem különbözik az ő esetétől, amiért az elnök őt a mentelmi bizottsághoz utasította.

Ugron Gábor beszélt ezután. Ugron Deák Ferencnek 1868. december 16-án előterjesztett indítványának az első felét terjesztette elő határozati javaslatképp arról, hogy külháború és bellazadás eseteiben az ostromállapotban levő polgárok fölött ne a katonai, de a polgári törvénykezés legyen a mérvadó.

Ugron pusztán katonai nézőpontokból bírálta el a javaslatot. Beszédje végén igazolta kitzdelmét, melyet csak akkor hagy abba, ha teljes jogainkat érvényesítik.

Ugron Gábort beszéde után zajosan megéljenezte az ellenzék.

Az ülés végén Udvarý Ferenc, Artim Mihály és Szederkényi Nándor interpelláltak.

Szederkényi interpellációjára Berceviczy Albert közoktatásiügyi miniszter rögtön válaszolt s az egész Ház meglegedésére kijelentette, hogy a katolikus gimnáziumok tanárai részére is kiutalványozta már a fizetési pótlékokat.

Csütörtök, jan. 28.

Perczel Dezső elnök ma is pont 10 órakor nyitotta meg az ülést. Napirend előtt Holló Lajos foglalt le egy kis időt, hogy megvédje a képviselőház nyilvánosságát a közönség érdekében.

Holló felszólalása után rögtön a napirendre tértek s az obstruálók közül Szluba István mondta el rövid beszédét.

Szluba beszéde végén hirtelen megszólalt az elnöki villamos csengők, jelezvén, hogy ezután a miniszterelnök következik.

Nagy érdeklődés között fogott gróf Tisza István miniszterelnök a beszédebe. Azzal vezette be, hogy miután látja, hogy az obstrukció napról-napra lappangó segédcsoportokat kap, a szabadelvű pártnak is meg

kell változtatnia a taktikáját. Megemlékezett azokról a nagy bonyodalmakról, amelyek között a kormány elfoglalta a helyét.

Elítélte ismételten az obstrukciót, ami szerinte nem egyéb ma, mint a desperandók kitzdelme. És e desperandó csapatall szemben — mondotta a miniszterelnök — reménye van arra nézve, hogy annak leverésére pártkülönbség nélkül fognak köréje csoportosulni.

A miniszterelnök továbbá bejelentette a Háznak, hogy a delegáció február 3-án kezdi meg az üléseit s csak azután kezdi meg azt az akcióját, amely ultima ráció lesz a desperandók ellen. Azért még egyszer kérte a desperandókat, gondolják meg magukat a szünet előtt három-négy nap alatt, mondjanak le a rendkívüli fegyverekről s eresszék át a javaslatokat, hogy a kormány megkezdhesse építőpolitikáját.

A miniszterelnök beszédét zajos helyesléssel és melegen fogadta a jobboldal.

Beszédjének a batása alatt áll fel Eötvös Károly, aki rövid beszédben igazolta az obstrukció jogosultságát, de a mai állapotot ő sem nézheti tovább. Azért az ellenzéknek azt tanácsolta, engedje át a javaslatot, hogy meglássák a kormány tehetetlenségét, a miniszterelnököt pedig arra kérte, hogy az összes ellenzéki pártokat vegye figyelembe s mindegyikkel keresse a módot a parlamentáris rend megalkotására.

A miniszterelnök válaszolt Eötvösnek s kijelentette, hogy nem rajta mult, hogy az ellenzék összes pártjával nem köthetett békét. Erre a kijelentésre Eötvös Károly személyes kérdés címén való felszólalásában megjegyezte, hogy pedig azt előbb-utóbb meg kell tennie a miniszterelnöknek.

Közben szünet volt. Szünet után Lengyel Zoltán és Csávolszky Lajos beszéltek a javaslat ellen. Ezzel az ülés véget ért.

Városi ügyek.

Városi rendkívüli közgyűlés.

A város törvényhatósági bizottsága szerdán, folyó hó 27-én Hauke Imre polgármester elnöklete alatt rendkívüli közgyűlést tartott. E közgyűlésnek egyedüli tárgyát egy régen huzódó per képezte, melyet a Bachrach örökösök folytattak évek hosszú során át a

város közönsége ellen s végül meg is nyertek. A per, mely e hónapban nyert befejezést, a Kuria jóváhagyott és a várost elmarasztaló ítéletével visszanyulik a hetvenes évek végére. 1878 ban ugyanis elhalálozott itthelyt Bachrach Henrik bórkereskedőnek felesége, mintegy 10.000 koronányi ingó és pénz vagyon hátrahagyásával. A városi árvaszék, miután kiskorú örökösök maradtak és 4000 frtnyi tőke, valamint butorok az elhunynak hozományát képezték, a kiskorúak javára felbecsültette a hagyatékot és intézkedett, hogy az biztosították. Ezt biztosítási végrehajtás utján fogatosították, lefoglalva a kereskedő üzleti berendezését is. Az apa annak idején ez ellen felszólalt a közigazgatási bizottsághoz, de az jóváhagyta az árvaszék eljárását. Ezzel az ügy rendben volt. Évek mulva azonban szorgosan kutató, de ki nem deríthető okokból a Bachrach hagyaték összes iratai elvesztek. Mikor azután az árvák nagyanyja ezt megtudta, feljelentést tett a belügyminiszteriumhoz és pert indított az akkori árvaszéki elnök Hoffmann Mihály ellen, aki időközben Zombor város polgármestere lett. Utóbb e pert a polgármester elhalálozása után az örökösök ellen is folytatta. A zombori kir. törvényszék azonban Hoffmann Mihály örökösait a felelősség alul felmentette és e felmentő ítéletet minden forum jóváhagyta. Erre az apa Zombor város közönségét perelte be. A per ismét a zombori kir. törvényszék előtt folyt s annak befejeztével a bíróság elmarasztaló ítéletet hozott a város közönségére nézve. Ezen ítéletet minden forum jóváhagyta és a Kuria kimondotta, miszerint Zombor város közönsége köteles a per folyamatba tételének napjától számított kamatokkal, a kártérítési összeget 10.973 kor. 16 fillért a Bachrach örökösöknek február hó 3 ig kifizetni. Ezen ítélet, e hóban lett kézbesítve. Ugy a pénzügyi, gazdasági es jogügyi bizottság nyomban tárgyalta azt és miután semminemű okot nem talált perújításra azt javasolta, miszerint a város sürgősen fizesse ki a kártérítési összeget, nehogy ellene biztosítási végrehajtást indítsa a pernyertes felperes. Az összeg pedig számoltassék el az árvai tartalékalapban. Utóbb az állandó választmány is ily szellemű határozatot

armális levél nemes Gugánovics Simon és Gugánovics Mátyás részére meghirdettetvén — ugyancsak a nemesek lajstromába beiratattak. Költ mint fellejebb és kiadattatott Bunyik Benjamin első V. Nótárius által.

A későbbi vagyonosodáshoz Gugánovics Mátyás és Antunovics István által jutott mindkettőnek a nemzetsége, mert ezek 1719. évi július 10-én Thán Adám Jánossal a szegedi kincstári jószágigazgatóval kötött szerződés értelmében a kincstári pusztát: Kunbaját 450 forintért kapták „erga tamen obtinendam et gratiose expediendam Excelsae Camerae ratificationem.” 1719. július 14-én az itt már említett Gugánovics Mátyás és Antunovics Istvánon kívül a kunbajai birtokban találjuk Gugánovics Józsefet is, aki a nemességet szerző Miklós legidősebb fia lehetett. Ezen leiratban a szegedi jószágigazgatóság Lipót király ily irányu magas leiratát kapja: „ut videlicet Stephanus Antunovics, Mathias et Josephus Gugánovics predium Kunbaja tenere possint — quod antea sub censu habebant — pro fl. 450; illuque sub edictione fisci Regii puoad summan jure tamen inscriptitio.” Nincs okunk kételkedni ezen feljegyzések föltétlen

kitelességén és így a kunbajai kincstári pusztá első és egyedüli birtokosainak a Gugánovics és Antunovics család tagjait kell tekintenünk. De a birtoklás alapja jogilag aligha volt egészen biztosítva, mert rövid pár év után Kunbaján találjuk Latinovics Dániel és István testvéreket. Ezek ugyanis biztosítják Gugánovics Mátyást, hogy őt a Kunbaja felerésze feletti birtoklásában zavarni nem fogják, noha ők az Antunovics-Gugánovics Petronellát és fiait: Simont és Istvánt megillető jutalékokat — megvették.

Mi történt itt? mily okok idézték elő ezen eladását a birtoknak? — a rendelkezésre álló forrásokból — nem birtam kikutatni.

Itt van elvetve a Latinovics, Gugánovics és Antunovics családok közötti viszálykodás magva, amely kisebb-nagyobb megszakításokkal 70 évig tartott. Latinovics Dániel és István kunbajai szereplését nem említi Dudás, a család történetírója. Előtte csak a Pálffy-féle palatinális donáció ismeretes, amikor (1745.) ezek fiai: Péter — és a másik négy testvér: György, Antal, Jakab, Lőrinc kezére került Kunbaja egy része. A családi viszálykodás — amelynek folyamán Antunovics Simon, Péter

sógora, ismét Kunbaja egy részéhez jutott — 1791-ig tart, amikor a királyi kincstár a Gugánovics, Antunovics és Latinovics családok ellen pört indított; ezek elvesztettek lettek 1815-ben. Kunbaja a kincstárnak jutott és ettől vásárolta meg Rudics Máté. Az egész pörtitkos mozgatójának őt tartották a birtokból kiűzött családok, aki — mint József császár Bachó nevű biztosának politikai iskolájában fölnevelkedett ravasz férfi, nem volt válogatós az eszközökben, csakogy célját: nagygyá és gazdaggá tenni testvére családját, elérhesse.¹⁾ Kortársai röviden, megbélyegzőleg így jellemezték: Mathaeus-Atheus. Mennyi alapja lehet ezen családi hagyománynak: azt a családi levéltárak elfogulatlan áttanulmányozása után állapíthatná meg egy hivatott, a kort és szereplő személyeket ismerő férfi.

Kissé messze elkalandoztam a bács megyei családok történelmébe mezőin: de összefüggésben találván ezeket az almási Gugánovicsok multjával, szükségesnek tartottam ezt a

¹⁾ Areképe fő Kulunesics Miklós bajmoki esperes-plébános ur birtokában van. Bizonyára szívesen átengedi a Történelmi Társulatnak.

hozott azon módosítással, hogy a jogerősség bevétele nélkül, birtokon kívül utalványoztassék ki az összeg, de indittassék nyomozás ez ügyben még egyszer, a mulasztással terheltek kipuhatólására. Az állandó választmány e javasolt határozatát a közgyűlés elfogadta, majd hitelesnek mondotta ki s utasította az árvaszéket az összeg rögtön ki fizetésére. A közgyűlés erre véget ért.

A kegyuri bizottság össztülése. Tegnap d. u. 5 órakor a róm. kath. kegyuri bizottság összes tagjai gyűlést tartottak Hanke Imre polgármester elnöke alatt. A gyűlés egyedüli tárgyát az új templom lelki szültségeinek mikénti ellátása képezte. Mintegy ötnegyedórát tanácskozás és Fejér Gyula apátplébános átiratának felolvasása után, melyben értesíti a bizottságot, hogy a jelenlegi papság az új templom lelkiügyeit ellátni képtelen, a következő határozat hozott: A zombori kath. kegyuri bizottság kiküldi kebeléből az alább megnevezendő bizottsági tagokat azon célból, hogy: először az érseki hatósággal tárgyaljon a világi papság ügyében s csak ha e tárgyalások eredményre nem vezetnének, lépjen érintkezésbe a magyar karmelita rend főnökségével. E tárgyalások mindenkor Fejér Gyula apátplébános közbejöttével tartandók. A bizottságba a következő urak választottak be Hanke Imre polgármester elnöke alatt: Falcione Gusztáv, dr. Balogh Ernő, Bittermann Nándor, dr. Thurszky Zsig, Buday Gergely és Falcione Lőrinc. A tárgyalások a legrövidebb idő alatt megkezdődnek.

Városi közgyűlés. Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága 1904. évi február hó 1-én (hétfőn) d. e. 10 órakor a város háza nagytermében rendes közgyűlést tart, melynek tárgyai a következők: 2. Polgármesteri jelentés a közügyek állapotáról. 2. Cs. és kir. Fensége József főherceg ur köszönő levele a város közönsége által Klotild főhercegnő elhunyt alkalmából történt részvétnyilvánításért. 3. A m. kir. belügyminiszter intézvénye a városi házpenztár, kövezési és nyugdíjalap 1904. évi költségelirányzatának jóváhagyása tárgyában. 4. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek intézvénye a Gyalokay-féle ösztöndíjak adományozása tárgyában. 5. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek intézvénye a Gyalokay-féle földbérletnek hat évre Georgievits Szilárd javára történt jóváhagyása iránt. 6. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek intézvénye a Gyalokay Rozália féle ösztöndíj alapítvány szabályzat tervezet módosítása megtagadása iránt. 7. A városi tanács jelentése a felső kereskedelmi iskola igazgatójával és tanáraival a nyugdíjárulások levonhatóságának biztosításáról kiállított köte-

kitést. Gugánovics Pál, aki 1803-ban az almási birtokot királyi adomány alapján kapta: II. Gugánovics Miklós és Siskovics Ágnes fia volt. Atyjának egyetlen fia gyermeke. Leánytestvérei: Kiára, Teréz, Katalin és Magdolna.

Gugánovics Pálnak fia Siskovics József Verőce és Baranyavármegye főispánja, a Gajtélé illyr mozgalmak idején királyi biztos Zágrábban — fia Siskovics Tamás orsz. képviselő.

A bácsalmási nemes közbirtokosság 100 éves jubileumán az almási Antunovicsok és Kvvásichok élő tagjai áldozhatnak a derék hősök emlékének. Szülőföldem iránti szeretetből és Bednaries bácsi plébános elődöm iránti kegyelethöz közlöm ezen sorokat.

Evetovics János.

lező nyilatkozat iránt. 8. Dr. Birvalszky György bizottsági tag kérvénye az 1904. évi legtöbb adót fizető bizottsági tagok sorából való törlése iránt. 9. Ujvidék város tanácsának átirata az Eszék, Ujvidék és Zombor város kórház alapjának tulajdonát képező Trandafill féle eszéki ház eladása s illetőleg a fennálló vagyonszövetség megszüntetése tárgyában. 10. Dr. Lallosevits János és társai kérelme a sikarai járásföldből villattek céljaira terület eladása iránt. 11. Frey Imre kérelme Mosztonga területnek örökáron leendő eladása iránt. 12. Lallosevits Jakab kérelme városi maradványföldnek örökáron leendő eladása iránt. 13. Lajos Fülöp és társai kérelme a felső eperkert területének házépítés céljaira leendő átengedése iránt. 14. Allaga Márton kérelme városi terület örökáron leendő eladása iránt. 15. Budapest székesfőváros közönségének átirata az építő iparosok követeléseinek megalkalmazottjaik bérének új építkezéseknél való biztosítására vonatkozó törvény megalkotása végett intézett feliratuk pártolása iránt. 16. Abauj Torna vármegye közönségének átirata a katonaság részére szállítandó lovaknak, a lószállítók (liferánsok) kizárásával közvetlenül a gazdától leendő beszerzésének elrendelése végett intézett feliratuk pártolása iránt. 17. Esztergom vármegye közönségének átirata a 7—15 év közötti elhagyott gyermekek gondozási költségének az állam részéről történő viselése végett intézett feliratuk pártolása iránt. 18. Hontvármegye közönségének átirata az egy gyermekrendszert elleni óvintézkedések megtehetése végett intézett feliratuk pártolása iránt. 19. Tolna vármegye közönségének átirata a Báltaszék-Baranyavár Eszéken át vezető legrövidebb budapest boszniai vasuti összeköttetés és vukovár-samacsi Duna-Dráva csatorna létesítése, nemkülönben Duna-Passau fölötti részének szabad hajózhatása érdekében a m. kir. kormányhoz és az országgyűléshez intézett feliratuk pártolása iránt. 20. Bugarszky Miklós városi közgyám kérvénye nyugdíjaztatása iránt.

H i r e k.

Miklós cár Bélyén. A bélyei vadászok iránt Miklós cár annyira érdeklődött, hogy Frigyes főherceg meghívta őt az őszi vadászatokra bélyei uradalmára. Dereschatta orosz udvari hivatalnok már Bélyére is érkezett, hogy az előkészületekben részt vegyen.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Cselyuszka Márton zombori segélydíjas pénzügyi számgyakornokot a zombori pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvétséghez pénzügyi számtisztít ideiglenes minőségben kinevezte.

Szent Száva napja. Görög keleti polgártársaink szerdán ünnepeltek meg az iskolák védszentje, szent Száva napját, mely alkalmából mindkét gör. kel. templomban délelőtt 10 órakor ünnepi istentisztelet volt. Az istentisztelet után a szerb iskolák növendékei régi szokásukhoz híven összegyűltek az iskolában, ahol védszentjük tiszteletére ünnepélyt tartottak.

Liceumi előadás. Vasárnap, f. hó 31-én d. u. fél 5 órakor dr. Lallosevits János, a kittinó előadó tart előadást. Az előadás tárgya: Ruskin „Társadalmi kérdések”. Ruskin teoriájának egyik legértékesebb részletét képezi a társadalomról szóló tanulmányai, tételei s ezért különös figyelmébe ajánljuk a vasárnapi előadást közönségünknek.

Uj ezrednév. A Péterváradon állomásozó és eddig br. Philipovits tábornagynagy nevet viselő gyalogezred ezentúl legfelsőbb rendeletre mint „Pétervárad 70. gyalogezred” néven fog szerepelni, minthogy a régi feloszlott pétervárad határozat helyett alakították.

Hymen Schmidt Gyula bajai gépgyáros eljegyezte Schlipf Gabriellát, Schlipf József bajai postatiszt leányát. — Durst János hódási szolgabírósi végrehajtó eljegyezte Lukács Terézt Zomborban. — Ernst Fülöp Törökszentmiklósról eljegyezte Bruck Biankát Bodrogmonostorszegén.

Méntelep vizsgálat. Szapary János gróf a magyar méntelep főfelügyelője e hó 15-én kezdte meg meggyénben a vizsgálatot.

Ritka vadászszákmány. Pár nap előtt a Ferenc-csatornán átvezető „Svraka” hid fölött egy tanyai pásztor ember értékes vadászszákmányra tett szert. Amint ugyanis birkáival a csatorna töltésű tartózkodott, észrevette, hogy valami különös állat mozog a partot szegélyező nádasban. Rögtön közelebb ment a nádhoz és onnan figyelte az állat mozdulatait. Kis idő múlva az erős téli szőrrel fedett állat magasabbra mászott a parton, mire a pásztor egy kedvező pillanatban rásújtott a fejére. Az állat, mely egy szépen kifejlődött vidra volt, védekezni próbált s éles fogait viczorította támadójára, de a második ütésre már kilehelte páráját. A pásztor erre rögtön meggyuzta az állatot s az értékes prémjét behozta a városba, ahol jó áron vette meg tőle egyik helybeli szücsmester.

Gyémántok az ut porában. Primadonnák és a tüzes gyémántkövek elválaszthatatlan jóbarátok. Ez közismert dolog. A primadonna ázsiója annyival emelkedik, amennyivel több gyémánt villog a testen. Ebben áll az ugynevezett külső hatás, mely nagyon sokszor többet nyom a latban, mint maga a játék. A gyémánt bizonyos tekintetben garancia, mert a multak diadalainak ragyogó bizonyítéka. Hizelegye simulnak ezert mindketten egymáshoz s ha olykor-olykor válni kell, a zálogház kapuja előtt bizony kicsordul a könny a legléghőbb primadonna szeméből is. A gyémánt sorsa pedig gyakran ez. Annál feltűnőbb az a kivételes eset, ami nálunk történt. Egy közkedvelt primadonnának rózsaszín fülecskéiből lekvánokoztak a kis butonok: a földre. Talán a szemek tízéssel nem bírták ki a versenyt és bánatukban bujtak el az utca sztrike porába. A kis primadonna sirt, bánkódott, amíg az elvesztett drága kincset nem pótolta egy sokkalta drágább kincs. Az új buton. Ez meg hozta a vizsgálatot és elfeledtette a régieket. De jött egy nap s egy pásztorfiu megtalálta a porba rejtőzött köveket. Nézte, nézte: talán hirtelen ő is odaszánta valakinek? De a becsület mást parancsolt. Elvitte a rendőr bácsikhoz s odaadta hadd adják vissza annak, akit illet. Azok elküldötték Lugos városába L. E. címre a ragyogó köveket. Pár nap múlva megjött a köszönet, megspékelve egy jó darab vörös bankotával. Azóta a gyémántok ismét ott ragyognak a kis primadonna hattyunkán; az obziri szállásokon pedig egy kis pásztorleány büszkén mutogatja a sárga lüveggyöngyöket, amit a Márkó hozott neki a városból. Ki tudja melyik örül jobban — talán mégis a kis pásztorleány?

Betörés. Csütörtökre virradólag eddig ismeretlen tettesek betörést követtek el a róm. kath. plébaniapületeben levő „Fehér rózsához” címzett rőfösüzletben. A betörés az új folyamán a kora hajnali órákban történt. A tettesek a plébánia udvarából hatoltak be az üzlethelyiségbe. Az amugy is vékony falat feszítő vassal kifurták s az így támadt nyílást a téglák eltávolításával annyira megnagyobbitották, hogy azon át kényelmesen beléphetek a boltba. A bolt helyiségben mindent összehánytak, ami azt bizonyítja, miszerint féltek a meglepetéstől s így nem mertek világot gyújtani. A boltban levő fiókokat sorban feltörték, míg végre az egyikben ráakadtak azon pénzre, mely a napi forgalomból ott maradt. Az összeg mintegy 20 koronát tett ki, amit a tolvajok magukkal vittek. Elemeltek azonkívül egy csomó portékát s azzal az előbbi uton távoztak. Az egész bűnös manipuláció oly csendben történt, hogy arról senki még a legéberebb figyelem mellett sem szerkezhetett tudomást. A betörést a tulajdonos a reggeli boltnyitáskor vette észre s rögtön értesítette a rendőrséget, melynek részéről nyomban megjelentek a szolgálatban levő közegek s a betörés konstatálása után megindították a nyomozást. A jelek arra mutatnak, hogy a betörést ismerős kezek hajtották végre s a rendőrség ez alapon indította is meg a nyomozást — s mint értesülünk — már is biztos nyom van arra, hogy a betörők, vagy a betörő mihamarább el lesz csipve.

Halálozás. Egy általán tisztelt és jótevékenységéért nagybecsült uriaszonyt ragadott ki a halál szerető családjának köréből f. hó 26-án. Vukicsévits Gy. Miklós a zombori szerb tanítóképezde érdemeiben megőszült igazgatója vesztette el szeretett hitevérségét szül. Rákits Melánia uriaszonyt, váratlanul, kétszeres fájdalom által sújtva. A gyászbir szélteben a városban, ahol az elhunyt urnó nagy tiszteletnek örvendett, mindenütt mély részvétet keltet. A szerb tanítóképezde régtől kitérték a gyászlobogót és elhalasztották bizonytalan időre a szt. Száva napi dalestélyt. Az elhunytat nagyszámú családja és rokonsága gyászolja, mely a következő gyászjelentést adta ki: A legmélyebb fájdalommal eltelt szívvel tudatjuk rokonainkkal, barátainkkal és ismerőseinkkel, hogy forrón szeretett feleségem, anyánk, nagyanyánk, anyósunk, nőtestvértünk és rokonunk Vukicsévits Gy. Miklós szül. Rákity Melánia életének 68. évében szívizérlődés következtében folyó évi január hó 26-án váratlanul elhunyt. A boldogultnak hűlt tetemei folyó évi január hó 28-án délután 3 órakor a görög keleti szerb szent Györgyről címzett nagytemplomban fognak beszenteltetni, azután a görög keleti szerb nagytemetőben lévő családi sírboltba örök nyugalomra helyeztetni. Zombor, 1904. évi január hó 26-án. Nyugodjék békében! Vukicsévits Gy. Miklós, férje. Konyovity Dávidné szül. Vukicsévity Vera, Vukicsévity B. Pál, gyermekei. Dr. Konyovity Dávid, veje. Vukicsévity B. Pálné szül. Milosev Amália, menyje. Konyovity Jusztin, Konyovity Milán, Vukicsévity Nikica, Konyovity Fedor, unokái. Lukity Györgyné szül. Rákity Zsófia, özve. Rákity Angelina, nőtestvérei. Vukicsévity Péter, sógora. Vukicsévity Katinka, unokahuga. — A temetés tegnap délután ment végbe nagy részvét mellett.

A sikos járdák. Hogy mennyi szerencsétlenségnek okozója a sikos járda, nem célnk a jelenben illusztrálni. Minden józanul gondolkodó ember fel tudja azt fogni. Ugy látszik azonban, hogy nálunk sok háztulajdonos nem igen bír e felfogási képességgel, vagy pedig lehetetlenné teszi azt a hanyagság és nemtörődés, mert nap nap után kapunk panaszokat, hogy a járdákat fagy alkalmával nem hintik be és akárhányszor súlyos baleset történik. Különösen a felsőváros és a többi kivülébb eső városrészek háztulajdonosai ellen van sok panasz, akik eléggé meg nem róható indolenciával hányanak fityvet a rendőrség utasításainak. De bűnös a városi hatóság is, mert szintén elmulasztja — talán azoknak a haszontalan „drombók“nak kímélése miatt — az átjárókat suttal behintetni. A városgazdának se igen jár a tekintete az utca dolgán, mert éppen az ő közvetlen szomszédságában hosszú soron nem hintenek soha hamut a járdára. A gubóraktár átjárója miatt is nagy a panasz. Ott csak a napokban történt szerencsétlenség, de az úgy látszik nem alterál senkit. Szóval a járdák miatt nagyon nagy a panasz és addig, amíg alaposan meg nem büntetik e kiváltságosokat, nem lesz rend, de sok-sok eltört lábszár igen! Feltehetően meg vagyunk azonban győződve arról, hogy rendszerető főkapitányunk egy pillanattal sem fog habozni teljes szigorral lesújtani azokra, akik rendeleteit nem respektálják, legyenek azok bárki fiai is, mert végre is a polgárok testi épségének megóvása az első és legszentebb érdek.

Komlótermelés. Cséser Lajos komlótermelési m. kir. vándorszaktanár Kolozsvárról, aki f. évi február hó 13-án d. u. 3 órakor Zomborban magas szabású előadást fog szakmájából tartani, hajlandó innen oly községekbe is kirándulni és a komlótermelésben gyakorlati előadásokat és utbaigazításokat adni, ahová legalább 20 komlótermelő a község előljáróság útján kirándulását kívánja. Minthogy ezen kirándulása a helyszínére és ottani előadása teljesen az államkincstár terhére történik és sem a községek, sem a komlótermelők ahhoz semmivel sem tartoznak járulni, érdekükben áll a komlótermelőknek, illetőleg új telepítőknek ebbeli kérelmüket a községek előljáróság útján vármegyei gazda-

sági egyesületünkhez f. évi február hó 10-ig beadni. (B.-B. vm. gazd. egyes.)

Fővárosi hírek.

Eremits Pál gyilkosai. Eremits Pál képviselő meggyilkoltatása ügyében a vizsgálat eddigi adatai valószínűvé teszik, hogy a Sibrul testvéreket, akik Eremitset agyonverték, felbérelték. Eremitsnek számtalan ellensége volt nemcsak Nagyikindán, de az egész magyarországi szerbségben. Nemcsak a pénzügyelei miatt gyűlölték annyira, de a politikai s az egyházi ügyekben tanúsított magatartása miatt is. A nagyikindai szerb egyház községek igen gazdag. Nyolcszáz lánca földje s évi hatvanezer forint jövedelme van. Eremits folyton kifogásolta az egyházközségeknél folyó gazdálkodást, különösen az egyházközség földjének bérlői ellen volt panasz, akik nevelésesen csekély bérletet fizettek a nagy föld után, de ennek ellenében bent voltak az egyháztanácsban. Ezek a bérlők folyton ágáltak Eremits ellen s mikor Eremits a mult hetekben az egyházközségek vagyoni kezelés alapos megvizsgálását kérte, azt el is rendelték, de a bérlők között nagy lett a felháborodás. Két nappal a gyilkosság előtt Eremits egyik ellensége a következő kijelentést tette: — Hogyan lehetne megszabadulni ettől az Eremits-tól? Csak úgy, ha elteszik láb alól. Ez a kijelentés egyik támpontja a vizsgálatnak. Hire jár, hogy a gyilkosságot megelőző éjszakán hosszan állt egy bintó Sibrul Mladen, a gyilkos háza előtt. A bintóban két uriasan öltözött férfi jött. A gyilkosság után néhány órával ugyanaz a bintó álldogált Sibrul háza előtt s a két ur a gyilkos feleségével hosszasan tárgyalt. Ha az előjelek nem csalnak, írja nagyikindai tudósítónk, egy a vizsgálat a legközelebbi napokban szenzációs fordulatot vesz.

A szocialisták a gyülekezési jogért. A szocialdemokrata pártban nagy elkeseredést okozott Tisza István gróf ösmeretes rendelete, amelyben a gyűlések engedélyezését a szolgabírák tetszésére bizza s nagy felháborodást keltett az is, hogy az összes parlamenti pártok megnyugodtak ezen intézkedésben, mihelyt értesültek arról, hogy az csupán a szocialdemokraták ellen irányul. A párt ez ellen országos nagy mozgalmat akar indítani s azért vasárnap az ország minden részében több mint száz népgyűlést hív egy „Az egyesítési és gyűlekezési jog“ napirenddel. Budapesten is lesz nagygyűlés, amelyre 30.000 felhívást bocsátanak ki. Ha valamelyik gyűlést betiltják, úgy a reá következő vasárnap új gyűlést hívnak egybe s a gyűlés betiltó végzést megfölebbezik. Ezt az illető városban vagy községben mindaddig folytatják, míg a gyűlést tudomásul nem veszi a hatóság. Az összes gyűléseken ki mondják a szüntel nélküli harcot a gyűlekezési jogért, de egyuttal fel fogják hívni a munkásságot, hogy ne engedjenek semmiféle hatósági kikezdésnek és óvják meg higgadt-ságukat. A párt legközelebb 200.000 példányban röpiratot is bocsát ki az elvtársakhoz, hogy őket kitarásra buzdítsa.

Pichler Győző meghalt Pichler Győző a kölesdi kerület országgyűlési képviselője ma delelőtt hosszabb betegség után Bécsben a Grand Hotelben meghalt 34 éves korában. Mint jogballgató került az Egyetértéshez, majd Kossuth Ferenc titkára lett. Ügyessége és talentuma, meg Kossuth varázseve gyorsan ismertté tették nevét és 1896-ban Busbach Péter ellenében függetlenségi programmal képviselővé választották. A közlekedéstügyi bizottságnak volt tagja, de csodálatosan sokoldalú ember volt. A hajdan kis riporter beszédeit mindig figyelemmel kísérték, akár a tengerészetről, akár az opera budgetjéről szólott. A szigorlatokat csak három évvel ezelőtt tette le és tavaly nyitotta meg Budapesten ügyvédi irodáját. Egy mondása, amelyet választói előtt kockáztatott meg, szálló igévé lett: „Vigyázz Magyarországra!“ A Háznak és a fővárosnak egy karakteristikus és igen népszerű tagja hunyt el benne.

Almásy Lola öngyilkossági kísérlete. Az aradi Nemzeti Színház egyik

legemlegettebb nevű tagja, kinek nem egy ügyét tárgyalta már az egész ország sajtója: Almásy Lola tegnap este nyolc órakor öngyilkossági szándékból morfiumot ivott. Félholt állapotban találta Tisch Mór dr. színházi orvos, akit anyja rögtön elhivatott. A gyorsan érkezett orvosi segélynek sikerült megmenteni az életunt színésznőt. Mikor magához tért aléltóságából, azt mondta, hogy az anyagi gondok miatt akart meghalni.

A kivándorlási törvény életbe léptetése. Budapest, január 26. (É. 2 ó.) Mint illetékes helyről jelentik, legközelebb életbe léptetik a kivándorlásról és az utlevélügyről alkotott nagyfontosságú törvényeket. A végrehajtási rendelettervezet mind a két törvény életbeléptetésére nézve készen van.

Mikor az inas szerelmes. Fővárosi tudósítónk írja: Orbán József kárpitos inas halálosan beleszeretett gazdájának 23 éves szép feleségébe. Be is vallotta szerelmét, de az asszony kinevette a szerelmes ifju vallomását és ügyet sem vetett legyeskedésére. A fiu azonban nem fágított és kérésével ostromolni kezdte az asszonyt. Ez fenyegette, hogy tudomására adja a dolgot férjének, mire látszólag csendesedni kezdett a hevesvértű ifju. Tegnap Rákos-Kereszturra utazott az asszony. Magával vitte a fiut is. Amint dolgukat elvégezve, hazafelé igyekeztek, utjuk egy kopár térségen vezetett keresztül. Itt a fiu az asszony elé ugrott, letérdelt előtte s összetett kézzel rimánkodva kérte, hallgassa meg őt. A válasz azonban újra elutasító volt, mire Orbán revolvert rántva, az asszonyra lőtt, a golyó azonban célt tévesztett, mire önmagát lötte mellbe. Sérülése súlyos, mert amint megállapították a kórházban, ahová a fiut szállították, a golyó tüdejét is átfurta. Most élet és halál között van a szerelmes inas.

A vetélytársak. Modern olasz drámák tárgyra emlékeztet az a történet, amelyről löcsei tudósítónk ad hírt. Turcsok községben Wagner Sámuel és Wlachofszky Simon bányafelügyelők, mind a kettő nő és több gyermek apja, egy idevaló leány után versengtek. Wlachofszky látta, hogy vetélytársa előnyben van, ettől mindenáron szabadulni akart. Egyik estén Wlachofszky vetélytársát a leánynál találta, támadásra készült; Wagner azonban támadóját megelőzte s vadászkesével szíven találta őt. Wlachofszky szörnyen halt. A megölt vetélytárs egy özevényen kívül kilenc gyermeket árván visszahagy, a tettes pedig, akit letartóztattak, szintén nagy családnak a fentartója.

A párbaj ellen. Az Országos Párbajellenes Szövetség igazgató tanácsa tegnap érdekes ülést tartott, amelyen Rakovszky István elnök bejelentette, hogy a szövetség nagyobb szabású működése elé most már semmi akadály nem gördülhet, mert alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta. A gyűlésen érdekes vita fejlődött ki arról, hogyan kellene módosítani a büntetőtörvény ama paragrafusait, amik a párbajra vonatkoznak és amik szokatlan enyheséggel hozzájárultak a párbajmánia elterjedéséhez.

Betiltott szindarab. Szatmáron nagy megbotránkozást keltett a rendkívül borsos „Csodagyermek“ című bohózat előadása. A jóízű szatmári polgárok lármásan tüntettek a trágár kifejezések ellen, mire Tankóczy Gyula főkapitány a darab második előadását betiltotta. A város színtügyi bizottsága e tárgyban ülést tartott, amelyen kimondta, hogy Krutzer Sándor színigazgatónak nem tiltja meg ugyan a pikáns darabok színrehozatalát, hanem csak figyelmezteti a társulat tagjait, hogy a pikáns részleteket ugorják át.

Farsang.

Monstre hangverseny. A zentai dal- és zeneegyesület jövő hó 13-án nagy szabású nyilvános hangversenyt rendez, melyre az előkészületek már javában folynak. A hangverseny egyik legérdekesebb száma lesz az országshírű, a népszínházban is előadott „A magyar dal“ című melódrama, melyet Kerner J. honvédségi karmester és Heródek

honvédfőhadnagy irtak s mely miatt szerzőknek a honvédség állományából ki is kellett lépni.

A szabadkai „Fehér kereszt” egyet rózsastélye. Február hó 6-án fényes estélyt rendez Szabadkának a jótékony egyesülete a Nemzeti Kaszinóban. A rendező-séget Szabadka előkelő urhölgyei vállalták magukra. Védnökhelyettes özv. Vojnits Lukácsné; a bálbizottság elnöke Birkáss Gyuláné urhölgyek. Az estély nagyon fényesnek ígérkezik. A hölgybizottságon kívül még egy urakból álló rendező-bizottság is fáradozik a bál érdekében, melynek tagjai Szabadka előkelőségei, továbbá egy gyalogsági, valamint a huszárezredek összes tisztjei és hadapródjai. Ez utóbbi körülmény mindenesetre szép képet vet a polgárság és katonaság közötti egyetértésre s nagyon óhajtható volna, ha városunkban is ily alkalmakkor a tisztikar együtt működne a polgári fiatalokkal.

Az adai asszonyok bálja. Az adai asszonyok 1904. évi február 1-én Adán az „Erzsébet Szálloda” dísztermében jótékony célra „asszonyok bálját” rendezik. Beléptidij személyenként 2 korona. Családjegy 5 korona. Kezdeté nyolc és félórakor. A tiszta jövedelem szegény gyermekek felruházására fordítatik, azért felülírtéseket köszönettel fogad a rendezőség. A rendező bizottság tagjai a következők: Wolf Józsefné elnök. Dr. Burtik Győzőné, dr. Stein Adolfné al-elnökök. Aradszky Ulászlóné, Király Lajosné háziasasszonyok. Rendezők: Ifj. Árpásy Jánosné, dr. Balányi Sándorné, Berdó Istvánné, Fehér Arminné, Mannheim Mórné, Motlik Károlyné, Pigetty Aladárné, Piller Györgyné, Rácz Jenőné, Rosenbaum Arminné, Terzin Pálné. Titkár: Piller György.

A bezdáni Magyar Népkör f. hó 22-én Petőfi-estélyt rendezett, mely után ropogós jókedvvel járta a polgárság csárdás után ismét a csárdást — kivilágos kivirradtig. Ez a kör 8 évi fennállása óta több ízben jelet adta hazafias érzelmének. Rendezett „Arany János estélyt”, „Vörösmarthy-ünnepeket”, sorba megüli a nemzeti irányú ünnepeket s ma a népelet énekes költőjének, Petőfi emlékének áldozott egyszerű keresetlen módon. Fél 9 órakor már zsufolásig megtelt a nagyvendéglőnek két tágas terme s Balla Ferenc elnök megnyitja után sorra következett Petőfi hazafias és humoros költeményeinek az elszavalása. Az ünnepély a Hymuszszal vette kezdetét, mit a jelen voltak mindannyian állva és lelkesülten énekeltek. Ezt követte az elnöki megnyitónak oktató buzdító szavai. Igen szépen, sikertől átérzéssel szavalt az elnöki beszéd után „A jövendőlést” Balla Boriska, „A honföldet” Kiss Márton, „Talpra magyart” ifj. Balla Ferenc, „A hazáról” Kedves Mihály, „Rég veri már a magyart a teremtő” Martalics Imre, „A vándorélet” Rakovetz Margitka, „Ezrével terem a fán a meggy” Tóth József. Petőfinék ezen válogatott szép költeményeit, míg közbe-közbe ugyancsak Petőfinék a nép ajkán elterjedt szép dalaira gyujtott rá a kör i enekkar és énekelte lelkesen, kitaróan, hatásosan. A műsor bevégezte után, amelynek minden pontját lelkesen megéljenezték — mintegy 10 óra tájban táncra pördült a fiatal-ság és valóban bámulatos figyelem és kölcsönös tisztelet, illem között folyt a zamatos jókedvű mulatozás reggelig. A bevételből a kör 80 koronát tett félre a vásárlandó „háza-alapra” és egy tanulságos, a köznépművelését hathatósan előmozdító estélylyel toldotta meg sikereit. Különös tisztelettel fogadták a kisköszegi népkörnek 5 tagu küldöttségét, akik átjöttek Baranyából az ünnepélyre lelkesedést s formát tanulni a népelet kedélyes, okos megnyilatkozásából. A bezdáni Magyar Népkört, melynek célja: a gazdasági könyvek olvasása, versenyszavalás és magyar népies dalok éneklése. Kiss Pál közs. tanító alakította, vezeti és fejleszti; támogatja őt működésében Balla Ferenc és Koch József elnökökön kívül ezen művelő irányzatnak megnyert magyar és német ajku polgárság tisztelete és szeretete.

Művészet — Irodalom.

Premier Szabadkán. A szomszéd város színházi életében hétfőn egy kimagasló irodalmi esemény folyt le. Ez alkalommal került ugyanis színre egy nevesebb szabadkai zeneszerzőnek, Garai (Geiger) Mórnak „Udvari kaland” című operettje. A szerző nem új ember s eddig már több helyen voltak eléggé értékes sikerei. Foglalkozása azonban a legerdekesebb, mert egyebet sem tesz, mint muzsikát komponál és kuponokat vág. Garai ugyanis milliomos. Elég kellemes állapot, melyet még kellemesebbé tett az a siker, amelyet legújabb operettje a szabadkai színpadon aratott. A mű egy batározott tehetségnek értékes produktuma. A darab, melynek librettója ugyan megszokottan elég sovány, egy özvegy molnárné körül forog, akibe XV. Lajos udvarának ifju és vén viveurjei sorra beleszeretnek. A sok muzsikából azonban nem igen lehet kihámozni a tulajdonképeni udvari kalandot. A darabot egy igen csinos vadászkar vezeti be küntről, melyre a női kar felel. Majd egy szép keringő „Neked te szép leány . . .” ragadja el a hallgatóságot. Igen kedves még az elsőfelvonásbeli cica duette és a kukta quintette. Az első felvonást egy hatalmas finále zárja be. A második felvonás szép részleteit két duette, egy csinos gavotte és a finále képezik. A harmadikban a molnárné nagy áriája talán a darab leghatásosabb száma, mely azután egy kurta, fülbemászó fináléval végződik. A darab hangszerelése nagyon szép s talán csak az kifogásolható, hogy tulsok keringő, polka és induló van beleszőve. De az énekszámok legtöbbje nagyon bájos s könnyen az emlékezetbe vésődik. A bemutatón maga a szerző vezényelte a zenekart és sok tapsban és kihívásban volt része. A szereplők közül nagy sikere volt Aldor Juliskának, a kollaratur énekesnőnek, aki pompás hangjával ragadta el a közönséget, Gerlaky Herminnek, a soubrette-nek, Némethnének, Simon Mariskának. A férfiak közül Falusynak a rendezőnek, Bodának és Hegyesynek. A szép betanítás Németh karmesternek az érdeme.

Katinka grófnő. A „Népszínház”-ban most folynak a „Katinka grófnő” című eredeti operett utolsó házi főpróbái. Az új díszletek és pompás kosztümök elkészültek már úgy, hogy a mai esti bemutatóra immár teljesen elkészült a színház. A darab előjátékából és három felvonásból áll.

Velence köveiről.

(Dr. Duchon János előadása a zombori szabad lyceum egyesületben 1904. január hó 17-én.)

III.

A velencei állam 1376. évig állott, kezdetét azon szomorú napokban vevén, melyről fentebb említést tettem s végét az a pillanat jelölén, melyben az olaszországi francia hadsereg vezére a velencei köztársaságot halott-nak jelentette ki. Ebből a hosszú időből a kezdet forrongásaira az első doge megválasztásának idejéig 276 év esik. Ez az idő egyszerűs mind Itália nagyobb városaitól, nevezetesen Páduától való függés idejét is jelzi. Attól a pillanattól kezdve, hogy a demokratációnak ingadozó formájától a választó monarchiára tértek át, kezdődik Velence consolidálása és hatalmi kifejlődése, bár ezen időszak legeleje a szenvedélyek vérbefuló fékevesztettsége által van jellegzőve. Az első

dogeek majdnem kivétel nélkül a feldühödött nép vad indulatának estek áldozatul, mintha csak többé-kevésbé ártatlanul kiontott vértük lett volna az áldozat, melyet utódaik nyugalmanak kellett hozniok.

Hatszáz évig tartott a demokratikus választó monarchia a doge hatalmával, mely legalább kezdetben teljesen olyan független volt, mint bármely más európai fejedelem. Ez a hatalom azonban lassan-lassan megfogyott s vele együtt a demokratikus hatalom is s ennek helyét fogyatkozásának arányában a nemesség uralma foglalta el egy árnyékkirály alatt, kit hatalma elragadott, koronájáért a csalóka pompa csörgősipkájával próbáltak kárpótolni.

A serra del consiglio jelöli azt a mesgyét, amely Velence emelkedése és hanyatlása között húzódik. Ebben vált külön végleg és feltétlenül a nemesség a közpolgárok-tól s vált a demokratikus uralom oligarchikussá, melynek egy része dölyfös vértobzódássá vált s az inquisiciók intézményének behozatalával a világtörténelem legborzasztóbb lapjainak a megírásához szolgáltatott anyagot. Ötszáz évig tartott az oligarchikus uralom, amely alatt Velence hajdani erőfeszítéseinek gyümölcsét learatta, elfogyasztotta és kimult. Csupa curiosumként álljanak itt a számok Velence életének ezen nevezetes három eseményéről: 697-ben választották az első dogét, 1297-ben alakult a serra del consiglio s 1797-ben szűnt meg az önálló velencei állam.

Ruskin Velence hanyatlását Carlo Zeno halálától 1418-tól számítja, míg látható hanyatlása egyik legnagyobb fiának Tomaso Mocenigo doge-nak halálától, amely öt évvel később következett be, számítható. Az u. n. oknyomozó történetírók 1508-át a cambriai liga évét jelölték meg Velence hatalmi hanyatlása évét, holott a tényleges hanyatlás majdnem 100 évvel előbb vette kezdetét. A történetírókat tévutra vezeti XV. századbeli fejlett kereskedelme, amely legalább egyelőre a belső bomlás végzetes megindulását palástolta.

Altalában Velence példátlan hatalmi fellendülését annak a körülménynek szokták tulajdonítani, hogy a római birodalom hanyatlásnak indult nyugati és keleti részei közé mintegy beékelve lévén, kelet és nyugat kereskedelmének közvetítője lett. Ez az állítás, az előrebocsájtottak után, merőben tévesnek bizonyul, mert hiszen láttuk, hogy Velence nagyságának föltételei évszázadokkal keletkezése előtt meg voltak adva annak a helynek előkészítésében, amelyen később épült. Ez a hely predestinálta őt azután arra, hogy kereskedelmét zavartalanul fejleszthesse olyan fokra, mint amilyenre az tényleg ki is fejlődött. A többi azután mind ennek a következménye volt: a ragyogás, a pompa, a hatalom, mind-mind kereskedelme érdekében történtek. Erőfeszítésre egyetlenegy titkos rugó nyomása által birható. Ez a rugó kereskedelmi érdeke volt; egyedüli indító oka valamennyi fontos politikai lépésének és tartós nemzeti fölindulásainak. A becstületsértést meg tudta bocsájtani, a kereskedelmi versengést soha; hadi dicsőségét pénzértékekkel mérte s igazságosnak ítélte minden hódítást, amely áldozatba nem került. Nevezetes példa erre az a történelmi esemény, midőn az egész Európa tőle várta az ozmán invázió révén fenyegető veszedelem elhárítását s midőn tényleg ő hatalmas hajóhadával a törököknek a Boszporuson való át-

kelését megakadályozhatta volna s midőn ő ahelyett, jó pénzért, ugyanezekkel a hajókkal, maga szállította át őket Európa földjére.

Vallási kérdésekben különben is jellemző, hogy az egyéni vallásosságot szigorúan külön választotta a nyilvános élet vallásosságától. Hatalmának tetőpontján is míg legnemesebb fiainak lelkében az igaz vallásos áhitat tüze lobogott, addig a nyilvános életből azt annyira kizárta, hogy még papok rokonait sem engedte meg a nagy tanács tagjaivá lenni. Élénken tanuskodik emellett azon tény, hogy két legfényesebb temploma a bazilika San Marco és a San Giovanni et Paolo nem állami építkezések voltak, hanem a később bevándorolt ferenci és dömés szerzetesek magánépítkezései, míg a nemzeti erőfeszítés a San Pietro di Castello székesegyházzal beírta, mert a San Marco csak 1807-ben lett székesegyházzá. A San Pietro di Castello eldugott templomcskát pedig csak a leggyakorlottabb velencei utazó nézi meg — curiosumként.

Igy zárta ki Velence Róma minden befolyását nyilvános ügyeiből, sőt annyira ment félelme az idegen beavatkozástól, hogy még építészében sem engedett ennek a befolyásnak. Innen van azután, hogy művészete általában, de különösen építészete egészen önállóan, ugyszólván egy külön velencei stílussá fejlődött.

Az építészet két legnevezetesebb és legfontosabb eleme: az oszlop és az ív pogány eredetű. Az oszlopot a görögöktől vette át Róma s megtoldotta a boltívvvel. Viszont a görögök oszlopukat a régi egyiptomiaktól vették át. A rómaiak az oszlopokat összekötő boltíveket csupán constructionális szükségből alkalmazták s a kereszténység volt az, amely az ívet egyszersmind fel is díszítette s magát is dísznek is használta. Viszont az arabok voltak azok, akik a boltívet vallásos áhitatukban először kihagyozták. Így történt azután, hogy Ruskin szerint Kám, a többiek szolgálója, szolgáltatja a támasztó vagy teher tartó részt, az oszlopot, Jáfet az ívet és Szem mindkettő átszellemítését.

A görög két féle oszlop a dór és a korinthusi jelzi egyszersmind a két építészeti stílust, amely egyáltalában lehetséges. Az egyikben a díszítés kiemelkedő, domboru, vaskos; a másikon bemélyedő, könnyed és számtalan változatot megengedő. Az elsőből nőtt ki minden vaskos építkezés: a dór, a normann, a bizanci; a másodikból a könnyed változatos építkezés: a korinthusi, a kóroingol, a gót.

Szerkesztői üzenetek.

K. E. Budapest. A zombori szabad lyceum egyesületben ez évben esakis Ruskinról tarthatók az előadások a megállapított program értelmében. Előadó lehet bárki, ha a lyceum egyesület az illetőt a felolvasásra illetve előadásra alkalmasnak találja. A részletekre vonatkozólag szíveskedjék a lyceum egyesület elnökéhez: dr. Gózsdu Elek urhoz, a zombori kir. törvényszék elnökéhez fordulni, ő szívesen megadja önnek mindenben a szükséges felvilágosításokat.

Érdeklődő Szabadka. Csillag alatt lapunk szép-tollu poétája, Trisehler Károly ír; így hát igaza volt. Ő jelenleg az önköri kórházban fekszik beteg, állapota azonban már javulóban van.

Bezárni tudósító. Tudósítását köszönettel vettük, csak arra kérjük, hogy a jövőben valamivel rövidebbre tessenek venni a dolgokat. Mi mindenkor lelkes támogatói vagyunk az ilyen érdekeknek, mindazonáltal nem szentelhetünk egy teljes lapot: egy községnek. Ugyebár ebben igazat ad nekünk.

HIRDETÉSEK.

Egy jó házból való fiú
CANONCUL azonnal
felvétetik bendák János
fűszer-, festék- és por-
cellán kereskedésében

3-1 Bódtságon.

A legjobb magvakat
A legnemesebb fákat
A legszebb virágokat

A legdivatosabb csokrok és koszorúkat

friss élővirágokból 3-2
a legjobb minőség szavatolása mellett szállítja

Mühle Vilmos
es. és kir. udvari szállító
mag- és virágkereskedése **Temesvárott.**

5 koronán felüli magmegrendelések bérmentve küldetnek s ezekhez legújabb kertészeti kézikönyvem „**Mühle tanácsadója a kertművelésben**” ingyen lesz mellékelve. Ez a leghasznosabb kézikönyv minden kertgazdának.

T. C.
Nagy képletes főárjegyzék ingyen.

Elárusító kerestetik.

A bajai-uton fekvő téglatelepemre egy **elárusítót** keresek, évi 400 kor. készpénz, szabad lakás és tüzelőanyag fizetéssel.

Magyar, német és szerb nyelven beszélni, s legalább magyarul jól írni és olvasni tudjon.

Belépés **f. évi május 1-én.**

Csak személyes jelentkezőket veszek figyelembe.

Mérő Ignác,
téglagyáros.

3-3

Lapunk kiadóhivatalában egy jó házból való fiú
TANONCUL
felvétetik fizetéssel.

Ügyvédi irodába

gyakorlott irnokot keresek; előfeltétel: a magyar, német és a szerb nyelv tudása.

Dr. VERMES JENŐ

2-1 ügyvéd
NÉMETPALÁNKÁN.

Meghívó.

Az „ELSŐ PLÁVNAI SEGÉLYSZÖVETKEZET” 1904. évi február hó 3-án délelőtt 9 órakor tartja meg alapszabályszerű

IX-ik évi közgyűlését,

amelyre a részvényesek ez uton is tisztelettel meghívattak. A közgyűlés az egylet bérelt helyiségében fog megtartatni az alábbi tárgysorozattal.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az ez alkalomra szükséges közgyűlési elnök és jegyző választása.
 2. Két tagnak választása a jegyzőkönyv hitelesítésére.
 3. Az igazgatóság évi jelentése.
 4. Az évi számadás előterjesztése és az 1903 évi mérleg megállapítása.
 5. A tiszta nyereség felosztása s a tartalékalapnak 1903. évre fizetendő összeg feletti határozathozatal.
 6. A 8. §. szerint X. évi ciklus kibocsátása iránti jóváhagyás.
 7. A felmentvény iránti határozathozatal.
 8. Az egylet kötelekéből kilépett egy igazgatósági tagnak választása. — Ez állásra csak az választható fenálló törvényeink s alapszabályaink szerint, kik ingatlan vagyonnal bírnak s így az egyletért kezességet vállalhatnak.
 9. Lekszőnés folytán egy igazgatósági póttagnak választása.
 10. Alapszabályainknak esetleges módosítása.
 11. Indítvány esetleg egy háznak vétele az egylet részére.
 12. Esetleges indítványok.
- Az egylet közgyűlésén csak az vehet részt, kinek részvénye s így szavazati joga van.
Plávna, 1904. évi január hó 20. án.

IGAZGATÓSÁG.

Narancs, alma, mindennemű déli gyümölcs, kávé, csokoládé, pikáns halak, legfinomabb szegedi paprika, dereceni torma és más egyéb neműek olcsó árban kaphatók:

VÖRÖS MARINÁL
ZOMBOR, posta-utca.

HIRDETÉSEK

FELVÉTEKNEK

LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.

Meghívás.

Az „O- és Törökkanizsai Takarékpénztár“ az 1904. évi rendes közgyűlését **lolyó évi február hó 15-én délután 2 órakor** az intézet saját helyiségében fogja megtartani, melyre a t. c. részvényesek meghívotnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Közgyűlési elnök választása.
 2. Az igazgatóság évi jelentése és általa a felügyelő bizottság jelentése kapcsán előterjesztett zárszámadás tárgyalása; a tiszta nyereség felosztása iránti határozathozatal, valamint az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
 3. Az aligazgató megválasztása 2 évre.
 4. A felügyelő bizottság 3 rendes és 1 póttag megválasztása 1 évre.
 5. Esetleges indítványok.
 6. A közgyűlési jegyzőkönyv bitelesítésére 2 részvényes tag kijelölése.
- Okanizsán, 1904. évi január hó 23 án.

AZ IGAZGATÓSÁG.

VAGYON.

Mérleg-számla 1903. december 31-én.

TEHER.

Pénztári készlet	36310	20	Részvénytőke (2000 drb részv. á 200 kor.)	400000	—
Ingatlan számla, intézeti ház	10000	—	Tartalékalap	48000	—
Ertékpapír számla:			Átmeneti kamatok	15021	30
20 drb osztr. magy. bank részvény á			Betétek 610 drb	1356222	32
1590 kor.	31800	—	Osztalék kifizetendő	360	—
50000 kor. névért. 4% záloglevél á			Nyereség mult évről áthozott	300	—
98½ kor.	49250	—	„ idei	39240	48
50000 kor. névért. 4½% záloglevél			Nyeremény felosztási javaslat.		
á 101 kor.	50500	—	Kivonat az igazgatósági jelentésből.		
Jelzálogkölesönök, 96 darab	131550	—	Igazgatósági és felügy. bizottság jutaléka	2765	10
Leszámitolási számla:	206635	20	Tartalékalapra	2000	—
Váltók 660 darab	869585.40		Tisztviselőknek jutalomdíj	1145.38	
Kötvények 2847 „	481251.25	65	Jótékony és közhasznú célokra	530	—
Előleg kölesönök (értékpapírokra) 6 darab	9020	—	Osztaléokra 2000 drb szelvény á 16 kor.	32000	—
Adósok, budapesti pénzüzetek folyó számlában	114792	05	Nyereség átvitel a jövő évre	1100	—
				39540	48
	1859144	10			
				1859144	10

Okanizsa, 1903. december 31-én.

Kafga Gyula s. k.,
igazgató.

Weiszberger Ignác s. k.,
helyettes aligazgató.

Krahl Lajos s. k.,
titkár főkönyvelő.

Grüner József s. k.,
s. könyvelő.

Losonez Mihály s. k.,
pénztáros.

Felügyelőbizottsági jelentés.

Tisztelt közgyűlés! Alulírottak, mint az „O- és Törökkanizsai Takarékpénztár“ felügyelő bizottságának tagjai tisztelettel jelentjük, hogy törvényes és alapszabályszerű kötelességünkben eljárva, az intézet ügy- és könyvvezetését, valamint pénztárát az 1903. év folyamán megvizsgáltuk és azokat mindenkor rendben találtuk.

Jelentjük továbbá, hogy az intézet 1903. évre vonatkozó zárszámadását is teljesen átvizsgáltuk és azt tapasztaltuk, hogy az év vége alkalmából általunk fölvevett vagyonelejtárral teljesen megegyezik.

Ennélfogva kérjük a t. közgyűlést, szíveskedjék takarékpénztárunk 1903. évről készített mérleg-, veszteség- és nyereség számláit jóváhagyni, a **39,540 kor. 48 fl.** összeget kitevő tiszta nyeresemény felosztását az igazgatóság javaslatának megfelelőleg elfogadni, továbbá az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére a fölmentvényt megadni.

Okanizsán, 1904. évi január hó 18-án.

Dukay Lukács s. k.,

Hacker Antal s. k.,

Katona Sándor s. k.,

NAGY ALKALMI VÁSÁR!

Most érkezett:

Legdivatosabb francia batisztok

Női ruhakelme különlegességek

Eredeti Sigl-féle rumburgi vásznak

Női bluze-selymek

Angol férfiszövetek

Schroll-schiffonok

bámulatos olcsó árakban.

Fenti cikkek a legdivatosabb kivitelben rövid ideig kaphatók

TUNA GUSZTÁVNÁL.

A legolcsóbb bevásárlási forrás.